

**MILLIY G'OYA — YOSHLARNI YOT G'OYALARDAN HIMOYA QILUVCHI
MA'NAVIY QALQON**

Toshbotirov Quvonchbek

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti,
Tarix fakulteti "Milliy go'ya, ma'naviyat asoslari
va huquq ta'limi" yo'nalishi
201-guruh talabasi

Xodjayeva Dilorom Yunusovna

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy
Pedagogika Universiteti "Ma'naviyat asoslari va huquq
ta'limi" kafedrasida dotsenti, f.f.n

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20521883>

Annotatsiya: Mazkur maqolada milliy g'oyaning yoshlar ma'naviy kamolotidagi o'rni, uning yot va buzg'unchi g'oyalarga qarshi mafkuraviy immunitetni shakllantirishdagi ahamiyati tahlil etiladi. Globallashuv sharoitida yoshlar ongiga ta'sir ko'rsatayotgan turli mafkuraviy tahdidlar, axborot xurujlari hamda ommaviy madaniyatning salbiy oqibatlarini ilmiy-nazariy jihatdan yoritiladi. Shuningdek, milliy g'oyaning vatanparvarlik, fuqarolik mas'uliyati, milliy o'zlikni anglash va ma'naviy barqarorlikni ta'minlashdagi o'rni ochib beriladi. Maqolada yoshlarni yot g'oyalardan himoya qilishning samarali yo'llari yuzasidan taklif va tavsiyalar ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: milliy g'oya, mafkuraviy immunitet, yoshlar tarbiyasi, ma'naviyat, vatanparvarlik, globallashuv, axborot tahdidlari, yot g'oyalar, milliy o'zlik, ma'rifat.

Bugungi kunda dunyo taraqqiyoti tobora jadallashib, davlatlar o'rtasidagi iqtisodiy, siyosiy va madaniy aloqalar kengayib bormoqda. Globallashuv jarayonlari insoniyat taraqqiyotiga xizmat qilayotgan bo'lsa-da, u bilan birga turli mafkuraviy tahdidlar, ma'naviy xurujlar va yot g'oyalarning kirib kelishiga ham imkon yaratmoqda. Ayniqsa, yoshlar ongini egallashga qaratilgan axborot urushlari, ekstremistik qarashlar, zo'ravonlikni targ'ib qiluvchi g'oyalar hamda milliy qadriyatlarga zid bo'lgan turmush tarzining ommalashuvi zamonaviy jamiyat oldidagi eng muhim muammolardan biri hisoblanadi. Bunday sharoitda milliy g'oya yoshlarni turli zararli ta'sirlardan himoya qiluvchi ma'naviy qalqon sifatida namoyon bo'ladi.

Milliy g'oya har bir xalqning tarixiy tajribasi, ma'naviy qadriyatlari, milliy manfaatlarini va kelajakka bo'lgan intilishlarini o'zida mujassamlashtirgan g'oyalar tizimidir. U jamiyat a'zolarini yagona maqsad sari birlashtiradi, ularda Vatanga sadoqat, milliy iftixor va fuqarolik mas'uliyatini shakllantiradi. Milliy g'oya inson

qalbida o'z xalqiga, uning tarixiga va madaniyatiga nisbatan hurmat tuyg'usini mustahkamlab, yoshlarni har qanday yot mafkuraviy ta'sirlardan asraydi.

Yoshlar har qanday davlatning eng katta boyligi va strategik resursi hisoblanadi. Mamlakatning ertangi kuni, uning taraqqiyoti va istiqboli aynan yosh avlodning bilimiga, ma'naviyatiga va dunyoqarashiga bog'liq. Shu sababli yoshlarni milliy g'oya ruhida tarbiyalash davlat va jamiyat oldida turgan ustuvor vazifalardan biridir. Chunki ma'naviy jihatdan yetuk, milliy o'zligini anglagan yosh avlod yot g'oyalar ta'siriga berilmaydi, aksincha, ularni tanqidiy baholay oladi.

Tarixga nazar tashlaydigan bo'lsak, har qanday davrda ham davlatlar va xalqlar o'rtasidagi kurash faqat qurol bilan emas, balki mafkura orqali ham olib borilgan. Bugungi axborot asrida esa mafkuraviy kurash yanada murakkab tus olgan. Internet, ijtimoiy tarmoqlar va turli media platformalar orqali millionlab insonlar ongiga bir vaqtning o'zida ta'sir ko'rsatish imkoniyati yuzaga kelgan. Ayniqsa, yoshlar axborot oqimining eng faol iste'molchilari bo'lganligi sababli ular turli mafkuraviy ta'sirlarga ko'proq duch keladilar.

Yot g'oyalar ko'pincha insonni o'z milliy ildizlaridan uzoqlashtirishga, tarixiy xotirasini zaiflashtirishga va ma'naviy qadriyatlarini yemirishga qaratilgan bo'ladi. Bunday g'oyalar ayrim hollarda ommaviy madaniyat, diniy aqidaparastlik, ekstremizm, terrorizm yoki ma'naviyatsizlik ko'rinishida namoyon bo'lishi mumkin. Ularning asosiy maqsadi inson ongini egallash va uni o'z manfaatlariga bo'ysundirishdan iboratdir. Shu bois yoshlarda mafkuraviy immunitetni shakllantirish bugungi kunning eng muhim vazifalaridan biri sanaladi.

Mafkuraviy immunitet insonning turli zararli g'oyalar va ma'naviy tahdidlarga nisbatan mustahkam ichki himoyasidir. U bilim, tafakkur, ma'naviyat va mustaqil fikrlash asosida shakllanadi. Milliy g'oya esa aynan ana shu immunitetning asosiy tayanchi hisoblanadi. Milliy g'oya bilan qurollangan yosh o'zining kimligini, qaysi xalq vakili ekanini, qanday tarixiy va madaniy meros egasi ekanini chuqur anglaydi. Natijada u har qanday zararli ta'sirni to'g'ri baholash va unga qarshi turish qobiliyatiga ega bo'ladi.

Yoshlarni yot g'oyalardan himoya qilishda ta'lim tizimining o'rni alohida ahamiyatga ega. Ta'lim muassasalari nafaqat bilim berish, balki yoshlarni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalash vazifasini ham bajaradi. Tarix, adabiyot, ma'naviyat asoslari va milliy g'oya bilan bog'liq fanlarning samarali o'qitilishi yoshlarning mafkuraviy savodxonligini oshirishga xizmat qiladi.

Ayniqsa, buyuk ajdodlarimizning ilmiy va ma'naviy merosini o'rganish ularda milliy iftixor tuyg'ularini shakllantiradi.

Oila ham yoshlar ongida milliy g'oyani qaror toptirishda muhim tarbiya maskanidir. Farzandning ilk dunyoqarashi aynan oilada shakllanadi. Ota-onaning ma'naviy saviyasi, oiladagi sog'lom muhit va milliy an'analarga hurmat yoshlarning kelajakdagi qarashlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. O'z tarixini, urf-odatlarini va qadriyatlarini hurmat qiladigan oilada voyaga yetgan yoshlar yot g'oyalar ta'siriga kamroq beriladi.

Mahalla va jamoatchilik institutlari ham yoshlarni ma'naviy tarbiyalashda muhim rol o'ynaydi. Mahalla yoshlarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish, ularni kitobxonlikka, sportga va ma'rifiy tadbirlarga jalb etish orqali turli salbiy oqimlar ta'siridan himoya qiladi. Ayniqsa, mahallalarda ma'naviy-ma'rifiy uchrashuvlar, taniqli olimlar va ijodkorlar bilan suhbatlar tashkil etilishi yoshlarning mafkuraviy dunyoqarashini boyitadi.

Bugungi kunda internet tarmog'i yoshlar hayotining ajralmas qismiga aylangan. Bu imkoniyatlardan oqilona foydalanish yoshlarning ma'naviy kamolotiga xizmat qilishi mumkin. Biroq nazoratsiz va maqsadsiz foydalanish turli zararli axborotlarning ta'siriga tushib qolish xavfini oshiradi. Shu bois yoshlarda axborot madaniyatini shakllantirish, ularga internetdan to'g'ri foydalanish ko'nikmalarini berish muhim ahamiyat kasb etadi. Axborotlarni tanqidiy tahlil qila oladigan yoshlar turli yolg'on va zararli g'oyalarning asl mohiyatini anglay oladilar.

Milliy g'oya yoshlarni faqat himoya qilibgina qolmay, ularni bunyodkorlik va taraqqiyot sari undaydi. Milliy g'oya ruhida tarbiyalangan yoshlar Vatan ravnaqi uchun mas'uliyatni his qiladi, jamiyat hayotida faol ishtirok etadi va o'z bilim hamda salohiyatini mamlakat taraqqiyotiga safarbar etadi. Bunday yoshlar o'z oldiga yuksak maqsadlar qo'yib, ularga erishish yo'lida qat'iyat bilan harakat qiladilar.

Shuningdek, milliy g'oya yoshlarni millatlararo totuvlik, diniy bag'rikenglik va insonparvarlik ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi. Chunki haqiqiy milliy g'oya boshqa xalqlar va madaniyatlarga nisbatan hurmatsizlikni emas, balki o'zaro hamkorlik va hamjihatlikni targ'ib etadi. Shu jihatdan u jamiyatda barqarorlik va ijtimoiy birdamlikni ta'minlashning muhim omili hisoblanadi.

Yangi O'zbekistonni barpo etish jarayonida yoshlarning ma'naviy barkamolligi va mafkuraviy barqarorligi muhim ahamiyatga ega. Chunki kelajakda mamlakat taraqqiyotini davom ettiradigan, milliy manfaatlarni himoya qiladigan va xalq farovonligi uchun xizmat qiladigan kuch aynan yosh avlodidir.

Shu sababli ularda milliy g'oyaga sadoqat, tarixiy xotira va ma'naviy mas'uliyat hissini shakllantirish bugungi kunning ustuvor vazifalaridan biri bo'lib qolmoqda.

Xulosa va takliflar

Xulosa qilib aytganda, milliy g'oya yoshlarni yot g'oyalardan himoya qiluvchi eng muhim ma'naviy qalqon hisoblanadi. U yoshlarning milliy o'zligini anglashiga, Vatanga muhabbat ruhida tarbiyalanishiga va mafkuraviy tahdidlarga qarshi mustahkam immunitet hosil qilishiga xizmat qiladi. Globallashuv sharoitida milliy g'oyaning ahamiyati yanada ortib bormoqda. Shuning uchun yoshlar ongida milliy g'oya va ma'naviy qadriyatlarni mustahkamlash davlat, jamiyat va oilaning hamkorlikdagi vazifasi bo'lib qoladi.

Quyidagi takliflarni amalga oshirish maqsadga muvofiqdir:

1. Ta'lim muassasalarida mafkuraviy xavfsizlik va axborot madaniyatiga oid mashg'ulotlarni kuchaytirish.
2. Yoshlar uchun milliy g'oya va vatanparvarlik ruhidagi elektron resurslar hamda media mahsulotlar sonini ko'paytirish.
3. Oila va mahalla hamkorligini kuchaytirish orqali yoshlar tarbiyasiga tizimli yondashuvni yo'lga qo'yish.
4. Kitobxonlikni rivojlantirish va ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarni muntazam tashkil etish.
5. Internetdagi zararli axborotlarning salbiy oqibatlari haqida tushuntirish ishlarini kengaytirish.

Yoshlarni tarixiy meros obyektlari va muzeylarga muntazam jalb etish orqali milliy iftixor tuyg'ularini mustahkamlash.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. G'oyibnazarov Q. Milliy g'oya: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Akademnashr, 2020.
2. Otamurodov S. Globallashuv va milliy-ma'naviy xavfsizlik. – Toshkent: Fan, 2019.
3. Quronov M. Yoshlar tarbiyasi va ma'naviy kamolot. – Toshkent: Ma'naviyat, 2018.
4. Jo'rayev N. Tarix falsafasi va milliy o'zlik. – Toshkent: Sharq, 2017.
5. To'xtayev B. Mafkuraviy immunitet asoslari. – Toshkent: Tafakkur, 2021.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar siyosatiga oid farmon va qarorlari to'plami. – Toshkent, 2024.
7. Milliy tiklanish va mafkuraviy taraqqiyot masalalari. Ilmiy maqolalar to'plami. – Toshkent: Universitet, 2022.
8. Yoshlar ma'naviyati va mafkuraviy xavfsizlik. Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. – Toshkent, 2023.

**SOLUTION OF SOCIAL PROBLEMS IN
MANAGEMENT AND ECONOMY**
International scientific-online conference

9. Ma'naviyat va ma'rifat markazi nashrlari. – Toshkent, 2021.
10. Yangi O'zbekiston yoshlari: ma'naviy taraqqiyot omillari. Ilmiy-uslubiy qo'llanma. – Toshkent, 2024.